

Új tanulási és tanítási kultúra

Éppen 40 éve annak, hogy 1973 októberében először találkoztam a *távoktatás* elnevezéssel és a fogalommal.

A Felsőoktatási Pedagógia Kutatóközpont távoktatási teamjének tudományos munkatársaként részt vehettem ennek az *új oktatási formának* a gyakorlati megvalósításában és elméleti modellje kidolgozásában.

Célunk volt: „olyan oktatóanyagok és oktatási módszerek, valamint ezek pedagógiai modelljeinek a kidolgozása a főiskolai levelező tanárképzés területén:

- amely oktatóanyagok és módszerek segítségével a főiskolai levelező tanárképzés hatékonyabban töltheti be jelenlegi társadalmi funkcióját;
- amelyek a jövő távoktatási rendszerében a megfelelő módosításokkal könnyen alkalmazhatók az oktatás egyéb területein és szintjein;
- amelyek újszerű megoldásaikkal frissítően hathatnak a nappali tagozatos oktatóanyagok összeállítására és az ott alkalmazott módszerekre.” (1973)

Fiatalként nekem izgalmas volt olyan témát kutatni, ami a *jövőt* jelezte, és/de az elmúlt 40 év változásai is rendkívül gazdagnak és változatosnak mutatkoztak e téren. Gyorsan múlt az idő...

„Történelmet írtunk 1974-ben a Tihanyi Távoktatási Konferenciával” – ezt mondogattuk az 1990-es években, amikor már Országos Távoktatási Tanács is alakult és Távoktatási Szakértői Testület és Kollégium is működött a felsőoktatásban. És/de évtizedekbe telt mire Kollégáinkkal együtt, azaz sokunknak sikerült – legalább – a felsőfokú felnőttoktatás szakmai berkeiben felkelteni a téma iránti érzékenységet.

Számomra a távoktatási kutatások legfontosabb kérdése: *„a képzésen belül, az egyedül, önállóan tanuló felnőtt tanulási munkájának a mikéntje és annak távolról történő irányítása”* – olyan kérdéskör maradt, amit kicsit később, és egészen más irányból közelítve szintén kutathattam egyetemi oktató koromban, 1989 és 2005 között is. Ekkor már szakirodalmi szinten folytattam az elemzéseket, hiszen csak egyéni kutatásokra nyílt alkalmam, szemben a gyakorlatban is irányított távoktatással, amit a 70-es években megszervezhettünk Pécsen, a Tanárképző Főiskolán (a Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóközpont pécsi távoktatás-módszertani kísérlete elnevezés alatt folyt a munka mintegy 900 hallgatóval és 50 oktatóval 1973 és 1980 között!).

1973 óta azonban nagyot változott a világ körülöttünk is. Az én kutatási irányaim is módosultak, érdeklődésem az elektronikus tanulás felé terelődött.

Az *elektronikus tanulás* tényezésének nem csak itthon, hanem (sőt főleg) Franciaországban is tanúja lehettem 1990 után, és folyamatosan publikáltam is kutatásaim eredményeit. Az *e-learning* alkalmazása ugyanis evidenciaként jelent meg és terjedt 2000 körül a francia vállalatok távoktatási-képzési világában, mint a fejlesztés eszköze. Mivel nappali tagozaton oktattam a francia gazdasági nyelvet Budapesten, fontosnak érez-

tem e terület magyar kollégákkal történő megismertetését.

Az információs és kommunikációs technológiák menthetetlenül behatoltak a magyar társadalom életébe is, és – ha lassan és megkéskve is – alkalmazásuk terjedőben van az oktatás-képzés minden területén. Az elmúlt évtizedben a gyerekek által hasznosított technológiák és az általuk használt alkalmazások „kényszerítik” talán leghatékonyabban az oktatás irányítóit, felelőseit a változtatásra és a fejlesztésre.

2013-ban mindazonáltal sokkal inkább az *eszközhasználat* köti le a szakmai közvélemény figyelmét semmint a didaktikai vonatkozások. Nem véletlen mindez a Facebook felhasználása/virágzása idején, napjainkban. Az érdekelteknek mégis egyszerre fontos a tanítás módszertani oldalát fejleszteni és a felhasználás optimális lehetőségeit terelgetni és kordában tartani.

Szerencsére már nem az eszközök hiányáról zeng a sajtó az iskolákban. Reméljük, hogy a közvetlen jövőben fokozott figyelem irányulhat a web2, az újmédia, a hálózati tanulás stb. elemeinek és rendszerének tanulmányozása mellett a *digitális nemzedék(ek)*, a *digitális pedagógia* és a *digitális állampolgárság* gondjainak mielőbbi megoldására is.

Számomra sok örömet jelentett az elmúlt 40 évben az, hogy részese lehettem az *új tanulási és tanítási kultúra* folyamatos alakulásának.

KOVÁCS ILMA (Szatmárnémeti, 1942) egyetemi magántanár, BCE OIK Alkalmazott Nyelvészeti Kutató- és Továbbképző Központ munkatársa. A távoktatás és az elektronikus tanulás kutatója, „Multimédia az oktatásban”-díjas (2008), eLearning Hutter Ottó díjas (2009), www.kovacsilma.webs.com